

6 Gealltanais Airgeadais faoi Chomhpháirtíochtaí Poiblí Príobháideacha

- 6.1** Is é atá i gcomhpháirtíocht phoiblí phríobháideach (CPP) ná socrú idir comhpháirtithe de chuid na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí chun bonneagar poiblí agus/nó seirbhísí poiblí a sholáthar. Éiríonn oibleagáidí maoiniúcháin as gealltanais faoi CPP-anna agus, de ghnáth, síneann siad thar thréimhse 25 bliana go 30 bliain. Tá cineálacha éagsúla comhaontuithe den sórt seo ann agus déantar iad le comhpháirtithe san earnáil phríobháideach (tugtar achoimre ina leith in Iarscríbhinn A).
- 6.2** Tiomsaíodh an chaibidil seo chun faisnéis a sholáthar faoi na gealltanais airgeadais arna ndéanamh ag ranna agus ag gníomhaireachtaí de chuid an Rialtais lárnaigh i leith chonarthaí CPP.
- 6.3** Eisíodh iarraidh ar fhaisnéis chuig gach roinn/gníomhaireacht ag a bhfuil gealltanais faoi chonarthaí CPP. Maidir leis an bhfaisnéis a iarradh, áitítear nithe amhail caiteachas go dtí seo, gealltanais ionchasacha faoi thionscadail CPP, agus faisnéis faoi fhorbairtí suntasacha sa bhliain 2011. Chuathas i gcomhairle leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus leis an nGníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta freisin.

Achoimre ar Chaiteachas agus ar Ghealltanais

- 6.4** I bhFíor 6.7 (Iarscríbhinn B), liostaítear na mórthionscadail CPP amhail ag deireadh mhí na Nollag 2011, ar ina leith a bhí conarthaí déanta ag ranna agus gníomhaireachtaí de chuid an Rialtais lárnaigh mar ghníomhaireacht urraíochta nó a raibh gealltanais airgeadais acu ar shlí eile i leith na dtionscadal.¹ Tá achoimre ar chaiteachas agus ar ghealltanais neamhíochta faoi na conarthaí amhail ag deireadh na bliana 2011 leagtha amach i bhFíor 6.1.

Fíor 6.1 Caiteachas agus Gealltanais faoi Chonarthaí CPP ag deireadh 2011, de réir Urraitheora

Roinn/Gníomhaireacht	An líon Tionscadal	Caiteachas		Gealltanais neamhíochta ^a €m
		Roimh 2011 €m	Sa bhliain 2011 €m	
Oideachas agus Scileanna	5	206	49	1,078
An tSeirbhís Chúirteanna	1	39	20	567
Oifig na nOibreacha Poiblí	1	41	54	658
An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta (NRA)	10	1,072	213	1,689
Comhshaol, Pobal agus Rialtas Áitiúil ^b	20	594	54	37
Iomlán	37	1,952	390	4,029

Foinse: Iarscríbhinn B, Fíor 6.7

¹ Is é atá i mórthionscadail ná na tionscadail inarbh é a bhí sa chostas caipitiúil ar chruthú sócmhainní ná suim €20 milliún nó níos mó.

- Nótaí:
- a Glactar leis gurb é a bheidh sa mheánbhoilsciú ná 2% sa bhliain thar ré na gconarthaí atá fágtha.
  - b Is é atá sna méideanna a thaispeántar i ndáil le tionscadail arna gceadú ag an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil ná ranníocaíochtaí na Roinne i gcomhair an chostais chaipitiúil a bhaineann le tionscadail CPP de chuid údarás áitiúil. Ní áirítear iontu an caiteachas faoi na conarthaí ag na húdaráis áitiúla iomchuí ná na gealltanais neamhíoctha a bheidh le híoc ag na húdaráis áitiúla as a mbuiséid féin amach anseo.

- 6.5 Ba é a bhí sa chaiteachas faoi chonarthaí CPP sa bhliain 2011 ná €390 milliún. Bhí an caiteachas iomlán go dtí deireadh na bliana 2011 corradh beag le €2.3 billiún agus meastar gurbh é a bhí sna gealltanais neamhíoctha ná suim €4 billiún. Dá bhrí sin táthar ag tuar gurb é atá sa chaiteachas iomlán Stáitchiste i leith conarthaí CPP atá i bhfeidhm faoi láthair ná suim €6.4 billiún.

Méadú ar Chostas Tionscadail

- 6.6 Tar éis díospóide idir NRA agus cuideachta CPP maidir le críochnú oibreacha ar scéim CPP N6 Gaillimh – Béal Átha na Sluaighe, ceapadh idirghabhálaí i mí Iúil 2011. Thángthas ar chomhaontú faoi réiteach i mí Lúnasa 2011 agus, faoin gcomhaontú sin, gheall an cuideachta CPP oibreacha sonraithe a chríochnú agus d'aontaigh NRA suim bhreise €16 mhilliún a íoc, ar íocadh an chuid is mó di sa bhliain 2011.² Is ionann tionchar foriomlán an réitigh ná go bhfuiltear ag tuar gurb é a bheidh sna híocaíochtaí iomlána leis an gcuideachta CPP ná €376.5 milliún (agus is méadú 4.4% é sin).

Socruithe CPP na nÚdarás Áitiúil

- 6.7 Maidir le gach comhaontú CPP a dhéanann údarás áitiúla, ní mór ceadú a fháil roimh ré ina leith ón Aire Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil a fheidhmíonn ról déanta beartais, ról ceadaithe agus ról formhaoirsithe i ndáil le nithe a bhaineann le rialtas áitiúil.
- 6.8 Níl san áireamh sna costais a thuiriscítear i bhFíor 6.7 (Iarscríbhinn B) i leith scéimeanna rialtais áitiúil ach na scéimeanna sin ina bhfuil ranníocaíocht Stáitchiste agus gealltanais ghaolmhara i gceist. Dá dhroim sin, níl socruithe mórsála CPP a rinne údarás áitiúla le blianta beaga anuas gan gealltanais díreach Stáitchiste a bheith i gceist le costais na dtionscadal san áireamh sna figiúirí.
- 6.9 Shroich dhá thionscadal CPP céim an chonartha i rith na bliana 2011. Bhí an dá cheann acu á urrú ag rialtas áitiúil.

Gléasra Cóireála Dramhuisce Leitir Ceanainn

- 6.10 Tá struchtúr deartha, tógála agus oibríthe (DTO) CPP á úsáid chun gléasra cóireála dramhuisce agus ionad cóireála sloda, mar aon le hoibreacha gaolmhara, a sholáthar do Leitir Ceanainn. Freastalóidh an gléasra cóireála dramhuisce ar dhaonra atá comhionann le 40,000 duine agus déanfar suas go 2,500 tona de sholaid thirime sa bhliain a chóireáil ag an ionad cóireála sloda. Tá tréimhse thógála dhá bhliain ann ina leith agus tréimhse oibríthe agus cothabhála 20 bliain ina dhiaidh sin. Cuireadh bailchríoch ar an gconradh le Response/Severn Trent ar an 18 Feabhra 2011. Cuireadh tús leis an tógáil i Márta 2011 agus táthar ag súil go dtosóidh an gléasra ag oibriú i Márta 2013. Déanfaidh an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil maoiniúchán €25.2 milliún a sholáthar i gcomhair chostas an tionscadail.

2 Amhail mí Iúil 2012, tá tuairim is €125,000 den chomhaontú réitigh seo gan íoc fós.

Gléasra Cóireála Uisce na Bearú

- 6.11** Tá an gléasra cóireála uisce seo á sholáthar faoi struchtúr DTO CPP freisin; beidh tréimhse thógála dhá bhliain ann ina leith agus tréimhse oibríthe agus cothabhála 20 bliain ina dhiaidh sin. Táthar ag súil go soláthróidh an gléasra 31 mhilliún lítear uisce óil in aghaidh an lae in iardheisceart Chill Dara. Aontaíodh an Conradh le Veolia Water Ireland Ltd ar an 20 Aibreán 2011 agus táthar ag súil go dtosóidh an gléasra ag oibriú in Aibreán 2013. Déanfaidh an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil maoiniúchán €24 mhilliún a sholáthar i gcomhair na gcostas caipitiúil.

Athbhreithniú ar Luach ar Airgead maidir le Seirbhísí Uisce

- 6.12** In athbhreithniú idir-roinne ar chlár infheistíochta na seirbhísí uisce sa tréimhse ó 2007 go 2009, luaitear nach mbaintear úsáid as fáil CPP san earnáil seirbhísí uisce ach amháin i gcás ina suitear go soiléir go bhfuil an luach is fearr ar airgead le fáil go foriomlán as.³ Tá oibleagáid ar údaráis seirbhísí uisce scrúdú oibiachtúil a dhéanamh ar na roghanna go léir maidir le fáil earraí agus seirbhísí agus measúnú binsemharcála seirbhíse poiblí (BSP) a dhéanamh sula mbronnar Conradh CPP.⁴ Tá an measúnú ceaptha chun a chumasú comparáid chostais a dhéanamh, ar bhonn comhionannais, idir fáil thraidisiúnta agus fáil CPP.
- 6.13** I gcás ina léiríonn measúnacht tosaigh ar thionscadal go mbeifí ag súil leis go mbronnadh rogha CPP tairbhí, is é atá sa chineál CPP is minice a roghnaítear le haghaidh gléasraí cóireála seirbhísí uisce ná DTO. Luadh san athbhreithniú nach mbeadh scéimeanna lena ngabhann costas caipitiúil is lú ná €50 milliún oiriúnach faoi láthair le haghaidh airgeadais phríobháidigh (i.e. DTOA) mar gheall ar na costais arda a ghabhann le tionscadal a chur ar bun (dícheall cuí, etc).
- 6.14** Luadh san athbhreithniú freisin go léiríonn an taithí atá faighte go dtí seo go bhfuil na tairbhí seo a leanas ag gabháil leis an múnla DTO CPP i dtionscadail a bhaineann le gléasra cóireála uisce:
- Cuirtear dlús le soláthar bonneagair mar nach dtagann an conraitheoir chun bheith cáilithe i gcomhair íocaíochtaí don chéim oibríochta go dtí go gcríochnaítear an tógáil agus, sa tslí sin, laghdaítear an seans go mbeidh boilsciú tógála ann.
  - Tá cinnteacht níos mó ann maidir leis an gcostas caipitiúil deiridh.
  - Mar thoradh ar fhreagracht as dearadh, tógáil, oibriú agus cothabháil, tugtar dreasacht do chonraitheoirí earnála príobháidí chun costas ré iomlán an tionscadail a optamú agus chun próisis chóireála agus teicneolaíochtaí atá iontaofa agus docht, mar aon le trealamh gaolmhar, idir mheicniúil agus leictreach, a sholáthar.
  - Tá dreasachtaí ann chun teicneolaíochtaí den chineál is nua-aimseartha a úsáid agus gabhann buntáistí gaolmhara, idir theicniúil agus eacnamaíoch, leis sin.
  - Déantar caighdeáin feidhmíochta agus cothabhála a ráthú ar bhonn conartha thar an gcéim oibríochta.
- 6.15** Tá sé ráite ag an Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil gurb é a leanann as DTO-anna CPP, nuair a chuirtear iad i gcomparáid le conarthaí a dhéantar ar an modh traidisiúnta, ná meán sábháil sa raon 10-20% i ndáil le costais chaipitiúla tionscadal agus sa raon 5-10% i ndáil le costais oibríochta, agus sin ag brath ar scála an ghléasra cóireála. Níl mionsonraí ar fáil faoi láthair maidir leis an líon tionscadal a ndeachthas ina mbun faoi mhodhanna traidisiúnta chun earraí agus seirbhísí a fháil.

3 Tuarascáil ar *Athbhreithniú ar an gClár Infheistíochta i Seirbhísí Uisce ó thaobh Luach ar Airgead 2007-2009*; (2010) féach Caibidil 5 – Múnla Maoiniúcháin agus Soláthair an WSIP.

4 Is gá binsemharcáil seirbhíse poiblí a dhéanamh maidir le gach tionscadal CPP.

- 6.16** Rinne an Roinn Airgeadais cineál nua conartha do gach Conradh oibreacha seirbhíse poiblí a thabhairt i bhfeidhm sa bhliain 2007. Tá na conarthaí sin i bhfeidhm do gach tionscadal seirbhíse uisce ó mhí Bhealtaine 2008. I measc na socruithe nua conartha áirítear conarthaí praghais sheasta atá ceaptha chun cinnteacht níos mó, i dtaca le costas de, agus luach níos fearr ar airgead a bhaint amach don Státchiste. Difríocht eile leis an gcur chuige traidisiúnta maidir le conarthaí is ea aistriú rioscaí uile na céime tógála (seachas rioscaí seandálaíochta) chuig an gconraitheoir mar go ndéanann an conraitheoir praghas i leith an riosca sin a chur san áireamh sa tairiscint i gcomhair an tionscadail. Faoin gcineál ‘traidisiúnta’ conartha, ba é an fostóir (amhail údarás áitiúil) a d’iompair beagnach na rioscaí ar fad a bhain leis an gconradh. Mar thoradh ar an athrú sin ar an gcineál conartha, méadaítear an leibhéal cinnteachta atá ann maidir le costais chaipitiúla le haghaidh tionscadal neamh-CPP agus, dá bhrí sin, d’fhéadfadh impleachtaí a bheith ag gabháil leo maidir leis an luach coibhneasta ar airgead atá le baint amach faoi thionscadail DTO CPP.

An Tionchar atá ag Comhroinnt Rioscaí i dTionscadail Bhóithre

- 6.17** I measc na nithe is mó a bhfuil tionchar acu ar luach ar airgead i dtionscadail CPP áirítear sannadh rioscaí tionscadail don chomhpháirtí (san earnáil phoiblí nó san earnáil phríobháideach) atá in ann iad a bhainistiú ar an ts lí is fearr. Tá cuid mhór cineálacha ionchasacha riosca ann agus d’fhéadfadh sé gur rioscaí éagsúla a bheadh oiriúnach lena n-aistriú (nó lena gcomhroinnt) i gcás gach tionscadail ar leith. Mar shampla, is minic a choimeádann an comhpháirtí earnála poiblí an riosca maidir le héileamh i.e. an riosca go n-éileodh úsáideoirí na seirbhíse níos mó seirbhísí nó níos lú seirbhíse ná mar a shamlaítear. I roinnt cásanna, d’fhéadfadh sé go gcomhroinnfear riosca idir an comhpháirtí earnála poiblí agus comhpháirtí earnála príobháidí ach ‘íosmhéid’ (teorainn a chur leis an gcaillteanas ionchasach ar thaobh an chomhpháirtí phríobháidigh) nó ‘uasmhéid’ (e.g. socruithe comhroinnte ioncaim a chur i bhfeidhm) a bheith ann. D’fhéadfadh sé go mbeadh leibhéal íosmhéid ráthaithe ina gcabhair maidir lena chur faoi deara go bhfuil an tionscadal ‘iontaofa’ i.e. gur féidir leis maoiniúchán tionscadail a mhealladh.
- 6.18** Tá cumas an Stáit chun riosca a aistriú teorannaithe de réir cibé acu atá nó nach bhfuil líon dóthanach tairgeoirí ionchasacha toilteanach glacadh le riosca áirithe. Maidir leis na scéimeanna dola-bhóithre atá curtha i bhfeidhm ag an Údarás um Bóithre Náisiúnta (NRA) go dtí seo, is iad seo a leanas na leithroinntí riosca atá curtha i bhfeidhm i gcoitinne.
- Rinneadh rioscaí tógála, oibríthe agus costais saolré a aistriú go formhór chuig an gcuideachta CPP.
  - Rinneadh rioscaí seandálaíochta a aistriú freisin, go hiondúil tar éis tástála conartha seandálaíochta roimh ré agus tar éis oibreacha réitigh a bheith déanta ag an Údarás. I roinnt cásanna, lean an tÚdarás de chuid den riosca seandálaíochta sa chéim tógála a iompar.
  - Déantar riosca boilscithe a chomhroinnt.
  - Rinneadh riosca tráchta a aistriú chuig an gcomhpháirtí earnála príobháidí sna scéimeanna tosaigh agus comhroinneadh é i roinnt scéimeanna. Le déanaí, rinneadh tionscadail a fhorbairt ar bhonn ‘infhaighteacht’ i.e. níl aon riosca tráchta ann.
  - I roinnt scéimeanna, comhroinneann an tÚdarás an riosca maidir le hárachas agus le hioncam freisin.

Comhroinnt an Riosca Tráchta

6.19 I gcás CPP-anna Chluain Aodha/Ceanannas (M3) agus Thollán Luimnigh, tá foráil ann sna conarthaí maidir le sásraí íocaíochta ráthaithe atá bunaithe ar thrácht, ar sásraí iad ar dá réir atá oibleagáid ar an NRA íocaíochtaí a dhéanamh leis an gcuideachta CPP má thiteann an trácht faoi leibhéal áirithe. Tá íocaíocht le déanamh i gcás nach dtéann an leibhéal tráchta in aon tréimhse leathbhliana thar na figiúirí atá leagtha amach sa chonradh iomchuí CPP. Ós rud é gur osclaíodh an dá bhealach sin sa dara leath den bhliain 2010, níor tháinig na méideanna a bhí dlite faoi na ráthaíochtaí chun bheith iníoctha go dtí an bhliain 2011. Rinne an NRA thart ar €5.2 milliún a íoc sa bhliain 2011.⁵

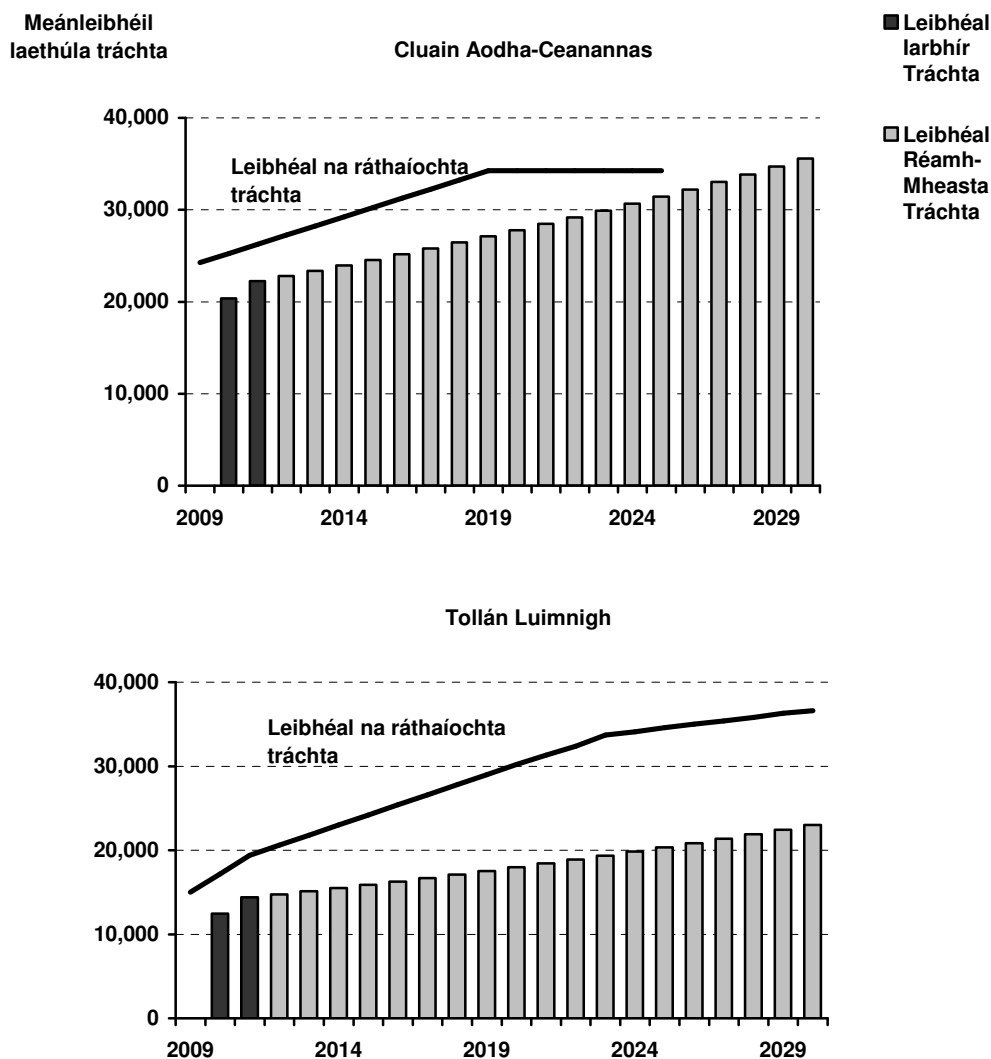
6.20 Tagann méadú ar an tairseach ráthaíochta tráchta i ngach ceann de na conarthaí in imeacht ama, mar a léirítear i bhFíor 6.2.

- Ar bhóthar Chluain Aodha/Ceanannas (M3), is é atá sa toirt tráchta ar ina leith atá an t-ioncam ráthaithe sa bhliain 2012 ná 27,250. Dá éis sin, tagann méadú ar leibhéal na ráthaíochta gach bliain go dtí 2019 agus leantar den leibhéal sin go dtí 2025.
- Tá foráil ann i gconradh Thollán Luimnigh maidir le méadú 6% ar an leibhéal tráchta sa bhliain 2012 i gcomparáid leis an mbliain 2011. Tá na méaduithe ina dhiaidh sin níos lú ach leanann siad ar aghaidh go dtí an bhliain 2035, gan aon athrú ar an ráthaíocht tráchta dá éis sin.

---

5 Bhain íocaíochtaí 2011 le dliteanais ón dara leath den bhliain 2010 agus ón gcéad leath den bhliain 2011.

Fíor 6.2 Trácht réamh-mheasta maidir le tionscadail Chluain Aodha/Ceanannas agus Thollán Luimnigh

Foinse: Anailís arna déanamh ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

- 6.21** Bhí easnaimh shuntasacha ann sna blianta 2010 agus 2011 i dtaca leis na toirteanna tráchta i gcomparáid leis na tairseacha ráthaíochta. Measann an NRA gurb é atá i méid na ráthaíochta is iníochta sa bhliain 2012 ná €6.7 milliún, ar méid é sin atá bunaithe ar fás tráchta toimhde 2.5% a bhaint amach ó bhliain go chéile.
- 6.22** Má ghlactar leis go dtiocfaidh fás ar an trácht ar an dá bhealach de réir meánráta bhliantúil 2.5% sa bhliain, leanfaidh an Stát d'íocaíochtaí ráthaíochta tráchta a dhéanamh le cuideachta CPP Chluain Aodha/Ceanannas go dtí an bhliain 2025.⁶ Ar an mbonn céanna, ní shroichfidh na leibhéil thuartha tráchta a úsáideann Tollán Luimnigh na leibhéil ráthaithe tráchta agus déanfaidh an Stát íocaíochtaí breise leis an gcuideachta CPP ar feadh ré iomlán an chonartha (i.e. go dtí an bhliain 2041).⁷

6 Leanfaidh ÚBN d'íocaíochtaí oibríochta eile conartha a dhéanamh (seasta seachas i ndáil le boilsciú) go dtí an bhliain 2052.

7 Maidir leis na leibhéil tráchta atá go mór faoi bhun na gcúinsí bonncháis is bun le conarthaí CPP, beidh tionchar acu freisin ar fháltais na gcuideachtaí CPP i gcoibhneas leo sin a samhláíodh tráth sínithe na gconarthaí.

- 6.23** Maidir leis na gealltanais airgeadais a thaispeántar i bhFíor 6.7 (larscríbhinn B) i ndáil leis na tionscadail seo, níl foráil san áireamh iontu maidir le híocaíochtaí rátháochta tráchta thar an gcuid de ré na dtionscadal atá fágtha.

Comhroinnt Ioncaim

- 6.24** Tá forálacha comhroinnte ioncaim ann i ngach dola-chonradh CPP NRA, rud a chiallaíonn, le fírinne, go ndéantar ioncam os cionn leibhéal tráchta tairsí a shonraítear i gconarthaí CPP a chomhroinnt.⁸ Ba é a bhí san ioncam a fuarthas don bhliain 2011 ná €1.18 milliún.

Comhroinnt Riosca Árachais

- 6.25** Tá clásal comhroinnte árachais ann in ocht dtionscadal bóthair CPP a bhfuil deireadh tagtha leis an airgeadas ina leith. Faoin gclásal sin, déantar athbhreithniú ar na costais árachais uair amháin gach trí bliana agus, ag brath ar chostais a thabhaítear sa tréimhse lena mbaineann, d'fhéadfadh sé go mbeadh cúiteamh le hóc leis an NRA nó go mbeadh cúiteamh iníoctha ag an NRA. Déantar foráil sa chonradh maidir leis an mbonnmhéid tagartha do chostas an árachais. Má théann na costais iarbhir a thabhaítear i rith tréimhse athbhreithnithe thar shuím na mbonnchostas, comhroinnfidh an NRA agus an chuideachta CPP costas na gcostas méadaithe árachais sin a chomhroinnt.⁹ In imthosca ina bhfuil an costas árachais iarbhir a thabhaítear níos lú ná an bonnchostas, comhroinnfidh an NRA agus an chuideachta CPP an tairbhe ó na costais laghdaithe árachais. I rith na bliana 2011, fuair NRA lacáiste tuairim is €0.9 milliún ó thionscadail CPP Dhún Dealgan agus Mhainistir Fhear Maí i ndáil le comhroinnt riosca árachais.

Tuairimí an Phríomhfheidhmeannaigh

- 6.26** Tá sé ráite ag Príomhfheidhmeannach an NRA go bhfuiltear tar éis rioscaí tráchta i gcomhthéacs na dtoirteanna tráchta frithgheallta is infheidhme ar scéimeanna áirithe CPP a fhritháireamh, go dtí seo, trí na socrúithe comhroinnte ioncaim atá i bhfeidhm ar thionscadail eile. Beidh na glaníocaíochtaí athraitheacha sa bhliain 2012 comhionann le tuairim is 6% de na híocaíochtaí iomlána bliantúla atá dlíthe i bhfoirm íocaíochtaí oibrithe/infhaighte a éiríonn i ndáil leis na conarthaí CPP. Tíocfaidh méadú ar an gcéatadán sna blianta ina dhiaidh seo de réir mar a thagann laghdú ar na híocaíochtaí reatha bliantúla atá geallta. Ó tharla go síneann na híocaíochtaí oibrithe agus infhaighteachta thar chuid mhór blianta, is dóigh go mbeidh tionchar ag rátaí boilscithe ar leibhéal fhoriomlána na n-íocaíochtaí. A mhéid a bhaineann le riosca, ba ábhar inní é dá mbeadh ard-bhoilsciú ann.

8 Is é atá san eisceacht ná uasghrádú an M50 ar ina leith nach mbaillíonn an t-oibreoir CPP dolai.

9 Faoi réir leibhéal sainithe céatadán tairsí arna sonrú sa chonradh lena mbaineann a bhaint amach.

Tionscadail CPP atá á bhForbairt

- 6.27** Nuair a tháinig an ghéarchéim airgeadais idirnáisiúnta chun cinn sa tréimhse 2007/2008, tharla gearradh siar mór ar infhaighteacht airgeadais phríobháidigh. Bhí leachtacht teoranta ann sa mhargadh CPP Eorpach mar go raibh tromlach na mbanc mór idirnáisiúnta airgeadais tionscadail ag athdhíriú a gcuid gníomhaíochtaí ar mhargaí baile. Ba é a lean as sin ná asláithreacht banc idirnáisiúnta i margadh CPP na hÉireann. I gcomhthráth leis sin, de bharr riachtanas airgeadais phoiblí bhí gá le laghduithe a dhéanamh ar bhuiséid Státchiste agus le tosaíochtaí maidir le hacmhainní a shainiú athuair.
- 6.28** Tá sé luaite ag an nGníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta (N DFA) go bhfuil fachtóirí ann, ar leith ó na dúshláin mhaoiniúcháin, ar nithe iad a chuireann srian ar an margadh CPP in Éirinn. Is fíorbheag an líon conraitheoirí idirnáisiúnta atá gníomhach fós i margadh na hÉireann. Tá fianaise ann ar dá réir go bhféadfadh sé nach bhfuil conraitheoirí intíre toilteanach páirt a ghlacadh i gcomórtais CPP Éireannacha amach anseo mar gheall ar leibhéal na gcostas a ghabhann le tairiscintí. Chomh maith leis sin, tá líon áirithe de na rannpháirtithe móra intíre tar éis dul faoi leachtú agus, mar gheall ar ardú ar phréimheanna bannaí tógála, níl roinnt cuideachtaí in ann bannaí a áirithiú.
- 6.29** Rinneadh roinnt tionscadal CPP a bhí á bhforbairt a cealú ar chúiseanna éagsúla (lena n-áirítear ar fhorais Luach ar Airgead agus inacmhainneachta. Leanadh de bheith ag ullmhú roinnt tionscadal thar an tréimhse seo ach b'ionann na dúshláin a ghabh le maoiniúchán tionscadail a fháil agus a rá nach raibh ach cuid acu ábalta leanúint ar aghaidh chuig dúnadh airgeadais.
- 6.30** Tá sé ráite ag N DFA go ndearnadh dul chun cinn maidir le maoiniúchán do dhá CPP (beart scoileanna 3 agus uasghrádú N11 An tInbhear Mór-Ráth Naoi/N7 Crois an Fhearainn Nua). Tá an chéim dheiridh bainte amach anois maidir leis na pléití conartha leis na tairgeoirí atá roghnaithe agus is é atá sa spriodcháta i ndáil le dúnadh airgeadais ná an ráithe dheiridh den bhliain 2012 i gcás an dá thionscadal. Daingníonn sé sin tuairim N DFA gur spéis leis na margaí maoinithe fiachais agus cothromais fós tionscadail dea-shainithe áirithe CPP lena ngabhann riachtanais measartha íseal maidir le maoiniúcháin.
- 6.31** I rith na bliana 2011, rinne an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe athbhreithniú ar riachtanais infheistíochta caipitiúla agus, ina dhiaidh sin, foilsíodh plean Rialtais i mí na Samhna 2011 ar plean é a bhaineann le hinfheistíocht chaipitiúil Státchiste don tréimhse 2012 go 2016. De bhreis ar an gclár cúig bliana maidir le caiteachas caipitiúil Státchiste a leagan amach, d'fhógair an plean go raibh obair ar siúl chun forbairt a dhéanamh ar fhoinsí malartacha neamh-Státchiste infheistíochta le haghaidh bonneagair, agus go raibh CPP i measc na mbealaí ionchasacha maoiniúcháin a bhí sainaitheanta ina leith sin.
- 6.32** D'fhógair an Rialtas pacáiste spreagtha caipitil ar an 17 Iúil 2012. Ba é a bhí sa ghné lárnach den phacáiste spreagtha ná céim 1 de chlár nua CPP a fhógair. Leagann an clár sin amach an raon spriodchártha tionscadal CPP a mbeartaíonn an Rialtas iad a chur ar aghaidh anois i gceithre earnáil – oideachas, iompar, sláinte, agus dlí agus ceart – agus a bhfuil na ranna agus na gníomhaireachtaí iomchuí ag obair i gcomhar le N DFA. Beidh suim mheasta €1.4 billiún ó fhoinsí neamh-Státchiste i gceist leis na tionscadail a sainaitníodh. Áirítear na nithe seo a leanas i measc na bhfoinsí maoiniúcháin sin:
- An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean a bheartaíonn an tAire Airgeadais a athbhunú mar chiste bonneagair straitéisigh.
  - An Banc Eorpach Infheistíochta
  - bainc intíre
  - foinsí ionchasacha eile le haghaidh infheistíochta príobháidí.

Tionscadail Oideachais

6.33 Is mar atá leagtha amach i bhFíor 6.3 atá stádas na dtionscadal oideachais CPP.

Fíor 6.3 Stádas na dTionscadal Oideachais

An Tionscadal	Stádas reatha
Beart scoileanna 3: Cuimsítear ocht scoil ar sheacht láithreán ann – Loch Garman, Port Láirge, Gaillimh, an Iarmhí, Liatroim, Dún na nGall agus Luimneach	Céim an tairgeora a roghnaíodh – táthar ag súil le dúnadh airgeadais i R4 2012
Beart scoileanna 4: Cuimseofar bunscoil amháin agus cúig scoil iarbhuideoachais ann ar chúig láithreán i gContae an Chláir, i gContae Chorcaí, i gContae Chill Dara (2 scoil), i gContae Lú agus i gContae Thiobraid Árann.	Próiseas fála le tosú sa bhliain 2013.
Beart scoileanna 5:	Tá bailchríoch á cur ar an liosta scoileanna a bheidh san áireamh i mbeart 5 – próiseas fála le tosú sa bhliain 2013.
Campas Ghráinseach Ghormáin ITBÁC	Oibreacha cumasúcháin le tosú sa bhliain 2013.

Foinse: An Roinn Oideachais agus Scileanna

6.34 I mí na Samhna 2011, rinneadh forbairt bheartaithe champas Ghráinseach Ghormáin Institiúid Teicneolaíochta Bhaile Átha Cliath a chur siar cé go raibh planáil le déanamh maidir le tionscadal CPP a mbeadh an bhliain 2017 mar dháta ionchasach críochnaithe ina leith.

6.35 Cuimsíonn láithreán Ghráinseach Ghormáin 73 acra ina gcomhdhlúthófar cóiríocht láithreach ITBÁC ina bhfuil achar tuairim is 125,000m² atá scaipthe thar 39 suíomh. Ceaptar go mbeidh dhá phríomheilimint i gceist sa tionscadal – oibreacha ullmhúcháin ar an láithreán agus oibreacha CPP. Déantar na hoibreacha ullmhúcháin a mhaoiniú go díreach as acmhainní caipitiúla Státhchiste agus suim iomlán thart ar €79 milliún is dóigh a bheidh ann. Déantar oibreacha ullmhúcháin den sórt sin lasmuigh de scóip na n-oibreacha CPP de ghnáth agus déantar iad ar fhoras luach ar airgead).

6.36 I mí na Samhna 2011, fógraíodh go ndéanfaí trí bheart a bhí beartaithe do thionscadail oideachais tríú leibhéal CPP a chur ar ceal. I gcás gach ceann de na bearta sin, bhí seirbhísí teicniúla, dlíthiúla, airgeadais agus árachais, agus seirbhísí riachtanacha eile, faighte ag an GNFA le haghaidh an phróisis CPP. Ba é a bhí sa chaiteachas iomlán ar na tionscadail sin ná €10.1 milliún, is é sin, costais sainchomhairleoireachta €4.4 milliún agus oibreacha cumasúcháin €5.7 milliún.¹⁰ Tá na costais a tabhaíodh i ngach ceann de na bearta tríú leibhéal leagtha amach i bhFíor 6.4 thíos.

¹⁰ Rinneadh oibreacha chumasúcháin do gach tionscadal chun láithreán ghilana sheirbhísithe a ullmhú do na cuideachtaí CPP.

Fíor 6.4 Costais na mBeart Tríú Leibhéal CPP a cuireadh ar ceal

		Costais chumasúcháin^a	Costais sainchomhairl eoireachta^b
		€000	€000
Beart 1	IT Luimnigh	144	} 1,980
	Ollscoil Luimnigh	524	
	IT Chorcaí	298	
	Dún Laoghaire	163	
Beart 2	Port Láirge	2,915	} 1,599
	IT Thamhlachta	1,318	
Beart 3	OÉ Mhaigh Nuad	—	} 780
	IT Cheatharlach	48	
	Gaillimh	312	
Iomlán		5,722	4,359

Foinse: a An Roinn Oideachais agus Scileanna

b An Ghníomhaireacht Airgeadais d'Fhorbairt Náisiúnta (gan CBL a áireamh)

Tionscadail Iompair

6.37 Tugtar achoimre i bhFíor 6.5 ar stádas na dtionscadal bóthair CPP atá á bhforbairt. Tá trí thionscadal á bhforbairt le tamall maith anuas. Cuireadh tionscadal eile leis an liosta mar chuid de phacáiste spreagtha Iúil 2012.

Fíor 6.5 Stádas na dTionscadal Bóthair, Iúil 2012

Tionscadail	Stádas reatha
Láithreach	
Uasghrádú acomhal N11 Ráth Naoi-An tInbhear Mór agus N7 Crois an Fhearainn Nua (beart amháin)	Céim an tairgeora a roghnaíodh/conradh le bronnadh faoi dheireadh na bliana 2012
N17/18 An Gort-Tuaim	Céim an tairgeora a roghnaíodh/conradh le bronnadh
Seachród N11 Guaire-Inis Córthaidh/N25 Ros Mhic Thriúin	Tairiscintí le hatosú sa bhliain 2012
Nua	
Seachród N6 Cathair na Gaillimhe	Tionscadal nua a fógraíodh i mí Iúil 2012 Leanúint ar aghaidh ag brath ar thoradh imeachtaí dlíthiúla atá ar feitheamh

Foinse: An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta

- 6.38** Rinneadh trí thionscadal iompair phoiblí CPP a bhí á bhforbairt thar roinnt blianta a chur siar. Tá achoimre le fáil i bhFíor 6.6 ar stádas gach ceann acu agus ar an gcaiteachas ina leith go dtí seo. Tá léiriú ar an leibhéal costas a tabhaíodh le fáil i stádas na dtionscadal nuair a cuireadh siar iad. Cuireadh Metro Thiar siar ag céim an iarratais ar ordú iarrnóid, cuireadh Dart Faoi Thalamh siar ag céim réamhcháilithe na dtairgeoirí agus cuireadh Metro Thuaidh siar ag céim ghearrliostaithe na dtairgeoirí.

Fíor 6.6 Caiteachas ar Thionscadail Chealaithe Iompair Phoiblí go deireadh mhí na Nollag 2011

Catagóir chaiteachais	Metro Thuaidh	Dart Faoi Thalamh	Metro Thiar
	€000	€000	€000
Fáil maoin	25,668	—	—
Dearadh & fáil CPP	31,673	19,921	5,328
Oibreacha cumasúcháin	51,058	—	—
Comhairleoirí dlíthiúla, airgeadais, tráchtála agus árachais	20,670	4,668	37
Iarratas ar ordú iarrnóid/ullmhú an ordaithe iarrnóid	10,477	1,435	10,173
Éisteacht ó bhéal	5,510	—	918
Eile/forchostais	9,418	17,086	2,079
Iomlán	154,474	43,110	18,535

Foinse: An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt

- 6.39** I gcás Metro Thuaidh, cheannaigh an Ghníomhaireacht um Fháil Iarrnóid (RPA) 13 mhaoin san iomlán agus tá an mhaoin sin á sealbhú fós acu. Is é atá sna costais a ghabhann leis an maoin sin, lena n-áirítear comhairle agus costais eile a bhaineann le maoin, ná €25.7 milliún. Níor ceannaíodh aon tailte i gcás Dart Faoi Thalamh ná Metro Thuaidh.
- 6.40** Mar chuid den chomórtas tairisceana CPP do Metro Thuaidh, aontaíodh cúiteamh a thabhairt do na fothairgeoirí as a gcostais infhíoraíthe tairisceana suas go huasmhéid €1 mhilliún an ceann i gcás ina ndéanfaí an próiseas fála CPP a iarchur. Tá cúiteamh €1 mhilliún íoctha ag RPA le ceann amháin de na tairgeoirí agus tá siad ag fanacht le tuilleadh faisnéise mar thacaíocht le héileamh ar chúiteamh €1 mhilliún ón gceann eile.

Tionscadail Sláinte

- 6.41** Rinneadh soláthar 20 ionad cúraim phríomha, in dhá bheart agus deich gcinn i ngach ceann acu agus ar mhodh fála CPP, a fhógairt mar chuid den chlár nua CPP. Tá tús curtha ag HSE le próiseas roghnaithe láithreán. Níor tabhaíodh aon chaiteachas go dtí seo.
- 6.42** Bhí sé beartaithe go ndéanfaí an plean náisiúnta d'aonaid oinceolaíochta radaíochta a sholáthar ar bhonn CPP ach níl an plean ag leanúint ar aghaidh sa tslí sin a thuilleadh. Tabhaíodh costais €4.1 milliún maidir le forbairt a dhéanamh ar an tionscadal CPP go dtí seo. Maidir le dréachtphlean caipitiúil HSE don tréimhse 2012 go 2016, tá foráil ann maidir le maoiniú a sholáthar don phlean ar an modh traidisiúnta.

Tionscadail Dlí agus Cirt

- 6.43** Is é a bheidh i gceist leis an gclár nua CPP don earnáil dlí agus cirt ná oibreacha athfheistithe agus méadaithe ar thithe cúirte láithreacha i gCorcaigh, sa Mhuileann gCearr agus i bPort Láirge agus tithe nua cúirte á soláthar i nDroichead Átha, i Leitir Ceanainn, i Luimneach agus i Loch Garman. I measc na dtionscadal eile áirítear dhá cheanncheathrú nua rannacha don Gharda Síochána agus saotharlann nua paiteolaíochta Stáit

Faireachán ar Chláir agus ar Thionscadail

- 6.44** Tá sé de cheangal ar Ranna Rialtais faisnéis áirithe a nochtadh i ndáil le tionscadail CPP agus sin a dhéanamh i nóta a ghabhann lena gcuntais leithreasa. De bhreis ar mhuirir fhoriomlána (aonadacha) a thabhaítear sa vóta gach bliain, áirítear sna cuntais freisin nóta ina luaitear an gealltanais caipitiúil neamhíochta ag deireadh na bliana i.e. gan áireamh a dhéanamh ar aon íocaíochtaí todhchaí as costais athfhillteacha oibríochta agus cothabhála nó as costais mhaoiniúcháin. Níl aon cheanglais sheasta ann maidir leis na nithe atá le nochtadh faoi thionscadail CPP ag comhlachtaí eile Rialtais Lárnaigh ina gcuid ráitis airgeadais.
- 6.45** Tá láithreán gréasáin á choimeád ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe chun faisnéis a sholáthar faoin bpróiseas CPP in Éirinn. Maidir leis an bhfaisnéis atá ar fáil ar an láithreán gréasáin sin, airítear inti liosta na dtionscadal CPP go léir lena ngabhann luach caipitiúil os cionn €20 milliún. Bhí an liosta beartaithe mar achoimre ar staid reatha mórthionscadail CPP thar an earnáil phoiblí ach níor uasdátáíodh é ó Mhárta 2010. Níl aon taifead lárnach ann ar CPP-anna (lena n-áirítear na cinn sin ag céim na pleanála nó na cinn sin a iarchuireadh nó a cuireadh ar ceal) ar taifead é ina dtugtar faisnéis ar chostais ghaolmhara go dtí seo, ar an obair atá déanta go dtí seo agus ar an obair is gá a dhéanamh roimh dheireadh an tionscadail lena mbaineann.

Conclúidí agus Moltaí

- 6.46** Is é atá i gceist le tionscadail CPP ná gealltanais fadtéarma airgeadais a dhéanann comhlachtaí Stáit agus atá ceangailteach de réir dlí. Tá sé tábhachtach na gealltanais sin a urramú go hiomlán agus faireachán a dhéanamh orthu ar bhonn leanúnach. Amhail deireadh na bliana 2011, meastar gurb é atá i ngealltanais iomlána neamhíochta ranna agus ghníomhaireachtaí an Rialtais lárnaigh maidir le tionscadail CPP a ndearnadh conradh ina leith ná suim rud beag os cionn €4 billiún. Ar bhonn an chaiteachais a tabhaíodh go dtí deireadh na bliana 2011 agus ar ghealltanais mheasta neamhíochta, táthar ag tuar gurb é a bheidh sa chaiteachas comhiomlán Státchiste i leith na dtionscadal CPP reatha a ndearnadh conradh ina leith ná €6.4 billiún.

Moladh 6.1: Is ceart don Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe liostaí cothrom le dáta de na mórthionscadail a bhfuil conarthaí ann ina leith nó atá á bhforbairt a chothabháil agus a fhoilsiú. Is ceart go mbeadh léiriú ann sna liostaí sin ar ghealltanais mheasta airgeadais an Stáit faoi chonarthaí CPP atá ceangailteach de réir an dlí. Is ceart an gealltanais iomchuí a thuairisciú sna Cuntais bhliantúla Airgeadais.

Freagraí na nOifigeach Cuntasaíochta:

An Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe – Tá an Roinn tar éis athbhreithniú ar láithreán gréasáin CPP a chríochnú le déanaí agus tá uasdátú déanta mar is cuí ar an bhfaisnéis atá ar fáil ann. Tá liosta cothrom le dáta de mhórtionscadail CPP a bhfuil conarthaí ann ina leith agus atá á bhforbairt ar fáil ar an láithreán gréasáin sin anois. Déantar mionsonraí cothrom le dáta faoi chostais tionscadal ar leithligh agus caiteachas tuartha iomlán go deireadh an tionscadail a fhoilsiú freisin. Tá athbhreithniú á dhéanamh faoi láthair ar an tsraith treoracha faoi CPP-anna d'fhonn uasdátú a dhéanamh ar an ábhar más gá sin. Tá an Roinn ag obair i gcomhar leis an Roinn Airgeadais chun breithniú a dhéanamh i dtaobh conas is fearr gealltanais CPP a chur san áireamh i gCuntais bhliantúla Airgeadais.

An Roinn Airgeadais – Tá an Roinn sásta ráiteas nua maidir le gealltanais i leith caiteachais faoi CPP-anna a chur san áireamh sna Cuntais Airgeadais. Tá ullmhú tráthúil na gCuntas Airgeadais ag brath ar infhaighteacht thráthúil na faisnéise atá sna ráitis tacaíochta agus má nochtar ábhar breise méadaítear rioscaí a bhféadfadh sé nach bhfuil smacht díreach ag an Roinn orthu. Is ábhar imní don Roinn é go bhféadfadh bailiú na faisnéise riachtanaí dochar a dhéanamh do na hiarrachtaí atá á ndéanamh chun dáta níos túisce a shocrú i gcomhair chríochnú na gCuntas Airgeadais.

- 6.47** Tabhaíodh costais shuntasacha ar thionscadail CPP a cuireadh ar ceal. Costas neamh-inghnóthaithe atá i gcuid den chaiteachas sin agus níl aon tairbhe éifeachtach faighte dá bharr. I gcásanna eile, fuarthas sócmhainní a d'fhéadfadh a bheith inúsáidte amach anseo má atosáítear tionscadail.
- 6.48** Tá comhroinnt chúil rioscaí tionscadail ina ceanglas má tá luach ar airgead a fháil ó thionscadail CPP. I gcás roinnt tionscadal bóthair, is é an toradh a bhí ann dá mbarr ná costais bhreise don Stát i gcomparáid leis na réamh-mheastacháin. Tá sé inmhiannaithe measúnú iarchur i bhfeidhm a dhéanamh ar an luach ar airgead a baineadh amach i gcás mórtionscadal (is é sin nuair atá siad i bhfeidhm go hiomlán) ionas gur féidir ceachtanna a fhoghlaim le haghaidh tionscadal amach anseo.

Moladh 6.2: Is ceart do NRA athmheasúnú a dhéanamh ar an luach ar airgead is dóigh a bhainfear amach anois faoi thionscadail Thollán Luimnigh agus Chluain Aodha-Ceanannas, agus béim ar cheachtanna a fhoghlaim faoi réamh-mheastacháin ar leibhéal tráchta agus ar chomhroinnt bharrmhaith rioscaí. Is ceart na cinntí iomchuí a chur san áireamh i struchtúr na gconarthaí do thionscadail atá beartaithe don todhchaí.

Freagra Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin an Údaráis um Bóithre Náisiúnta: Sna treoirínte measúnaithe tionscadail atá ag NRA, déantar foráil maidir le hathbhreithnithe iarthionscadail a dhéanamh agus críochnóidh NRA athbhreithnithe in am trátha. Maidir le haistriú rioscaí agus, go sonrach, maidir leis na socrúithe chun riosca tráchta ar an taobh thíos a aistriú, níl na roghanna sin ar fáil a thuilleadh. Ó thaobh an Stáit de, bhí an sásra aistrithe riosca éifeachtach, ach níl cuideachtaí CPP toilteanach a thuilleadh dul sa seans go mbeidh cailiteanais acu den chineál a thabhaigh siad i scéimeanna roimhe seo. Maidir le réamh-mheastachán ar leibhéal tráchta, tá aghaidh tugtha cheana féin ar thionchar an chúlaithe eacnamaíochta sna réamh-mheastacháin déimeagrafaíochta agus tráchta.

- 6.49** Tá athrú tagtha ar an gcur chuige maidir le fáil 'traidisiúnta' bonneagair chaipitiúil mar thoradh ar chineálacha athbhreithnithe conarthaí agus ós rud é go bhfuil leas níos mó á bhaint as conarthaí fála ina ndéileáiltear le dearadh agus tógáil araon. Dá bharr sin, tá méadú tagtha ar an leibhéal cinnteachta maidir le fáil chaipitiúil.

6.50 Déantar measúnuithe luach ar airgead i gcás gach mórinfheistíochta poiblí a bheartaítear agus ní féidir leanúint ar aghaidh le Conradh CPP mura gcinntear gur dóigh go mbeidh luach níos fearr le fáil uaidh ná mar a bheadh le fáil ó fháil thraidisiúnta. Níltear tar éis cuid mhór athbhreithnithe luach ar airgead i ndáil le tionscadail CPP a fhoilsiú, áfach. Bheadh foilsiú measúnuithe luach ar airgead (lena n-áirítear staideanna inar cealaíodh tionscadail) ina chabhair maidir le feabhas a chur ar thuiscint an phobail ar na nithe a bhfuil tionchar acu maidir le luach ar airgead a bhaint amach i dtionscadail infheistíochta poiblí.

Moladh 6.3: Is ceart measúnuithe ar an luach ar airgead a bhfuiltear ag súil leis trí thionscadail a reáchtáil ar mhodh CPP a fhoilsiú.

Freagra ón Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe: Tá roinnt ábhar imní ag an Roinn maidir le foilsiú faisnéise a d'fhéadfadh a bheith íogair ó thaobh na tráchtála de agus a bhféadfadh impleachtaí a bheith aici do sheasamh caibidlíochta an Stáit i gcás tionscadal comhchosúil amach anseo.

Iarscríbhinn A Cineálacha Socruithe CPP

De ghnáth, is é a bhíonn i dtionscadal CPP ná conradh foirmiúil idir gníomhaireacht Rialtais agus comhpháirtí príobháideach, ar conradh é ina ngeallann an comhpháirtí sin saoráidí agus/nó seirbhísí sonraithe a sholáthar le linn ré an chonartha. Go hiondúil, is ionann sin agus tréimhse 25 go 30 bliain, cé gur tréimhse suas go 45 bliana atá ann i roinnt conartha in earnáil na mbóithre. Déantar rioscaí tionscadail, ar cuid de gach conradh fadtéarma iad, a leithroinnt idir comhpháirtithe na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí, ach sin ag brath ar cén comhpháirtí is fearr ar féidir leis déileáil leo. Faoin bpróiseas CPP, coimeádann an Stat úinéireacht ar na sócmhainní ar fud thréimhse an chonartha. Ag deireadh thréimhse an chonartha, glacann an gníomhaireacht urraíochta Rialtais freagracht as cothabháil agus oibriú leanúnach na sócmhainní.

Maidir leis an struchtúr a chuirtear i bhfeidhm chun cúiteamh a thabhairt do chomhpháirtí na hearnála príobháidí as na sócmhainní a fhorbairt agus as na seirbhísí a éilítear a sholáthar, ní hionann é i ngach cás agus bíonn impleachtaí éagsúla i gceist, i dtéarmaí na ngealltanais airgeadais, do na comhlachtaí urraíochta poiblí. I gcuid mhór cásanna, glacann urraitheoirí poiblí an tionscadail gealltanais chonartha orthu féin chun íocaíochtaí rialta a dhéanamh le comhpháirtí na hearnála príobháidí thar ré an tionscadail. I gcásanna eile, déantar tionscadail a cheapadh ar bhonn lamháltais ar tríd a fhaigheann comhpháirtí na hearnála príobháidí cuid den chúiteamh, nó an cúiteamh go léir, i bhfoirm muirear a fhorchuirtear ar úsáideoirí na seirbhíse.

Tionscadail Íocaíochta Aonadaí

Bíonn na tionscadail seo ann nuair a dhéanann an gníomhaireacht urraíochta phoiblí íocaíochtaí rialta (in aghaidh na míosa, na ráithe nó na bliana) thar théarma an chonartha le comhpháirtí na hearnála príobháidí, ach sin faoi réir an comhlíonadh a bheith sásúil i dtaca le saoráidí comhaontaithe a sholáthar de réir an chaighdeáin riachtanaigh. De ghnáth, bíonn cuid den íocaíocht aonadach (nó cuimsitheach) socraithe thar ré an chonartha agus bíonn méideanna éagsúla i gceist leis an bhfuilleach i gcomhréir le luaineachtaí praghais (an Treoirphraghas do Thomhaltóirí, go hiondúil). Bíonn an difríocht idir na gnéithe seasta agus na gnéithe athraitheacha éagsúil ó thionscadal go tionscadal. Déantar asbhaintí ón íocaíocht aonadach mar gheall ar neamhchomhlíonadh agus/nó neamh-infhaighteacht i ndáil leis an tionscadal.

Tionscadail Íocaíochta Iomláine Caipitiúla

San earnáil uisce agus dramhuisce, déantar cuid mhór Tionscadal CPP a áirithiú ar bhonn deartha, tógála, oibríthe agus cothabhála (DTCO). Sna cásanna sin, soláthraíonn an Státchiste an maoiniú caipitiúil iomlán (mar a tharla go traidisiúnta) rud a fhágann nach mbíonn aon chostais chaipitiúla nó maoiniúcháin le haisíoc thar ré an tionscadail. De ghnáth, tá costais bhliantúla oibríthe (arna n-íoc ag na húdaráis áitiúla iomchuí) bunaithe ar an méid dramhuisce a bhfuil cóireáil le déanamh air nó ar an méid uisce óil a tháirgtear.

Tionscadail Lamháltais

Maidir le tionscadail lamháltais, íocann úsáideoirí na seirbhíse táillí le comhpháirtí na hearnála príobháidí e.g. gluaisteánaithe a úsáideann dola-bhóithre. D'fhéadfadh sé go n-íocfadh an Stát ranníocaíocht i gcomhair na gcostas caipitiúil a bhaineann leis an mbonneagar a sholáthar agus d'fhéadfadh sé go n-íocfadh sé fóirdheontais oibríthe freisin le linn thréimhse an chonartha. I gcás íocaíochtaí úsáideoirí a bheith níos mó ná na leibhéil thuartha, d'fhéadfadh sé go mbeadh scóip ann chun an t-ioncam a chomhroinnt idir comhpháirtithe na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí.

Scéimeanna atá bunaithe ar Shócmhainní

Sa chineál seo tionscadail, áirítear i ranníocaíocht na hearnála poiblí don tionscadal sócmhainn a sholáthar (talamh de ghnáth) agus déanann an comhpháirtí príobháideach an tsócmhainn e.g. tionscadail tithíochta sóisialta/incheannaithe/príobháidí. I ndeireadh na dála, bíonn cuid mhór den mhaoiniú den chineál seo tionscadail ag brath ar dhíolacháin nó ar chíosanna ar an margadh oscailte maoinne agus fágann na deacrachtaí leanúnacha sa mhargadh maoinne go bhfuil cuid mhór forbairtí neamh-inmharthana. Go hiondúil, maireann tionscadail den sórt seo ar feadh tréimhse níos giorra (cúig go seacht mbliana) ná mar atá i gceist le tionscadail lamháltais nó le tionscadail íocaíochta aonadaí.

Iarscríbhinn B Caiteachas suas go deireadh 2011 agus gealltanais neamhíochta ar chonarthaí mórthionscadal CPP, de réir gníomhaireachta earnála poiblí agus de réir tionscadail

Sa tábla seo, liostaítear na tionscadail ar leithligh arna dtuairisciú ag an roinn nó ag an ngníomhaireacht lena mbaineann. Níl san áireamh ach gealltanais agus caiteachas i ndáil le tionscadail lena ngabhann luach measta forbartha caipitiúla €20 milliún nó níos mó.

Bhí achoimre ar na tionscadail ar leithligh a raibh conarthaí ann ina leith suas go deireadh na bliana 2008 san áireamh i dTuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí 2008 (leathanaigh 29 go 34). Bhí achoimrí ar thionscadail eile san áireamh sa Tuarascáil faoi bhliain an chonartha.

Boilsciú

Is méideanna tuartha iad méideanna na ngealltanais ar an mbonn go nglactar leis gurb é a bheidh sa mheánráta boilscithe ná 2% thar an gcuid atá fágtha de ré gach tionscadail. Tá CBL san áireamh i ngach méid (ach amháin i gcás ina luaitear a mhalairt).

Scóip thionscadail CPP

Is mar a leanas atá na gnéithe earnála príobháidí atá i gceist le gach tionscadal ar leith:

D Dearadh na seirbhíse/an bhonneagair

T Tógáil/foirgníocht/leathnú/athnuachan sócmhainní caipitiúla

A Airgeadas a sholáthar (e.g. cothromas príobháideach agus iasachtaí a sholáthar/áirithiú; muirir úsáideoirí a bhailiú)

O sócmhainní a **oibriú** (e.g. saoráidí bainistíochta; foireann seirbhísí a fhostú)

C sócmhainní a **chothabháil** thar ré an chonartha.

Fíor 6.7 Caiteachas agus Gealltanais faoi Chonarthaí CPP ag deireadh 2011

An t-údarás urraíochta/ainm an tionscadail	Scóip an tionscadail	Dátaí tábhachtacha sa chonradh			Caiteachas			
		Dáta sínithe an chonartha	Tosach feidhme na seirbhíse	Dáta críochnaithe an chonartha	Roimh 2011	2011	Gealltanais sa todhchaí	Caiteachas iomlán tuartha
An Roinn Oideachais agus Scileanna								
Beart Píolótach Scoileanna CPP	DTAC	Samhain 2001	2002	2027	96.6	10.7	177.7	285.0
An Coláiste Muirí	DTAC	Feabhra 2003	2004	2029	62.9	8.6	127.7	199.2
Scoil Cheoil Chorcaí	DTAC	Meán Fómhair 2005	2007	2032	36.4	7.9	185.9	230.2
An chéad bheart scoileanna CPP	DTAC	Márta 2009	2010	2035	10.2	8.1	248.7	267.0
An dara beart scoileanna CPP	DTAC	Meitheamh 2010	2011	2036	-	13.9	338.4	352.3
An tSeirbhís Chúirteanna								
Na Cúirteanna Breithiúnais Coiriúla	DTAOC	Deireadh Fómhair 2007	2009	2035	38.9	19.5	567	625.4
An Roinn Iompair, Turasóireachta agus Spóirt/Oifig na nOibreacha Poiblí								
An Lárionad Náisiúnta Comhdhála ^a	DTAOC	Aibreán 2007	2010	2035	41.0	54.2	658.1	753.3
An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta^b								
Cill Coca/Cionn Átha Gad ^c	Lamháltas	Márta 2003	2005	2033	171.2	0.8	7.3	179.3
Seachród Iartharach Dhún Dealgan ^c	Lamháltas	Feabhra 2004	2004	2034	2.6	0.2	3.8	6.6
Ráth Chormaic/Mainistir Fhear Maí ^c	Lamháltas	Meitheamh 2004	2006	2034	103.5	5.9	40.6	150.0

An t-údarás urraíochta/ainm an tionscadail	Scóip an tionscadail	Dátaí tábhachtacha sa chonradh			Caiteachas			
		Dáta sínithe an chonartha	Tosach feidhme na seirbhíse	Dáta críochnaithe an chonartha	Roimh 2011	2011	Gealltanais sa toadhchái	Caiteachas iomlán tuartha
Seachród Chathair Phort Láirge ^c	Lamháltas	Aibreán 2006	2010	2036	110.8	7.8	82.0	200.6
Tollán Luimnigh ^{cd}	Lamháltas	Lúnasa 2006	2010	2041	185.5	12.3	59.3	257.1
Cluain Aodha/Ceanannas ^{cd}	Lamháltas	Aibreán 2007	2010	2052	311.6	23.0	379.8	714.4
Gaillimh/Béal Átha na Sluaighe ^c	Lamháltas	Aibreán 2007	2010	2037	72.0	111.1	193.4	376.5
Port Laoise/An Chúlchoil ^c	Lamháltas	Meitheamh 2007	2010	2037	46.3	6.3	32.9	85.5
Uasghrádú an M50 ^{de}	DTAOC	Meán Fómhair 2007	2007	2042	42.0	24.0	889.4	955.4
Limistéir Sheirbhísí Mótarbhealaigh ^c	Lamháltas	Deireadh Fómhair 2009	2010	2034	25.9	21.2	—	47.1
An Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil^f								
Gléasraí cóireála dramhuisce								
Cuan Bhaile Átha Cliath ^g	DTOC	Márta 2001	2003	2024	220.3	7.6	—	232.6
Loch Garman	DTOC	Iúil 1999	2004	2026	18.4	—	—	18.4
Corcaigh	DTOC	Nollaig 2001	2004	2027	68.1	—	—	68.1

An t-údarás urraíochta/ainm an tionscadail	Scóip an tionscadail	Dátaí tábhachtacha sa chonradh			Caiteachas			
		Dáta sínithe an chonartha	Tosach feidhme na seirbhíse	Dáta críochnaithe an chonartha	Roimh 2011	2011	Gealltanais sa todhchái	Caiteachas iomlán tuartha
Baile Brigín/na Sceirí	DTOC	Meán Fómhair 2004	2006	2028	19.0	1.6	—	20.6
Tiobraid Árann Theas	DTOC	Márta 2003	2007	2029	13.4	—	—	13.4
Dún Garbhán	DTOC	Aibreán 2004	2007	2029	12.2	—	—	12.2
Sligeach	DTOC	Meán Fómhair 2006	2008	2030	17.0	—	—	17.0
Dún na nGall	DTOC	Meitheamh 2006	2008	2030	25.2	—	—	25.2
Port Láirge	DTOC	Meán Fómhair 2006	2011	2031	22.5	3.0	0.6	26.1
Port Laoise	DTOC	Nollaig 2006	2009	2031	20.1	—	—	20.1
Sráidbhailte na Mí ⁹	DTOC	Deireadh Fómhair 2007	2010	2032	23.1	—	—	25.5
An Muileann gCearr	DTOC	Aibreán 2008	2010	2032	16.5	—	—	16.5
Caisleán an Bharraigh	DTOC	Meán Fómhair 2008	2010	2032	11.4	—	—	11.4
Bré/Seangánach	DTOC	Meán Fómhair 2008	2011	2031	55.3	1.1	—	56.4
Cill Mhantáin	DTOC	Meán Fómhair 2007	2009	2031	14.4	—	—	14.4
Port Reachrann/Domhnach Bat/An Ros/Lusca	DTOC	Feabhra 2010	2012	2032	16.8	10.4	7.0	34.2

An t-údarás urraíochta/ainm an tionscadail	Scóip an tionscadail	Dátaí tábhachtacha sa chonradh			Caiteachas			
		Dáta sínithe an chonartha	Tosach feidhme na seirbhíse	Dáta críochnaithe an chonartha	Roimh 2011	2011	Gealltanais sa todhchaí	Caiteachas iomlán tuartha
An Tulach Mhór	DTOC	Aibreán 2010	2012	2032	4.8	10.3	0.6	15.7
Leitir Ceanainn	DTOC	Feabhra 2011	2013	2033	—	13.7	11.5	25.2
Seirbhísí cóireála uisce								
Baile Chláir	DTOC	Nollaig 2006	2010	2030	16.7	—	—	16.7
Astarraingt na Bearú-Sruthlán	DTOC	Aibreán 2011	2013	2033	0.0	6.7	17.3	24.0

Foinse: Rinne na ranna liostaithe/an ghníomhaireacht urraíochta an fhaisnéis a sholáthar.

- Nótaí:
- Tá CBL agus rátaí san áireamh i bhfigiúirí caiteachais roimh 2011 agus i bhfigiúirí caiteachais 2011. Níl ach muirear aonadach san áireamh sna gealltanais sa todhchaí.
  - Níl CBL san áireamh.
  - Faigheann an tÚdarás tairbhe ó sciar den ioncam ó na scéimeanna seo. Tá an sciar sin den ioncam ag brath ar mhéideanna tráchta agus díolachán i ndáil leis na scéimeanna éagsúla agus tá sé iníoctha ar fud na tréimhse lamháltais.
  - Tá foráil ann maidir le Cluain Aodha/Ceanannas agus Tollán Luimnigh á rá go ndéanfaidh ÚBN íocaíochtaí má thiteann na leibhéil tráchta faoi bhun leibhéal sonraithe. Tá íocaíochtaí den sórt sin san áireamh sa chaiteachas go dtí seo. Níl íocaíochtaí atá bainteach le leibhéal tráchta san áireamh sna gealltanais sa todhchaí.
  - Gearrtar dolaí ar an M50 idir Acomhail 6 agus 7. Fabhraíonn an t-ioncam ó dholáí M50 don Údarás.
  - Níl sonraí údarás áitiúil san áireamh sna sonraí faoi chaiteachas/ghealltanais.
  - Níl léiriú tugtha ag an Roinn faoi ghealltanais sa todhchaí i leith na dtionscadal seo. Tá an maoiniúchán á athbhreithniú i gcomhthéacs na gcuntas deiridh. Sa cholún a bhaineann le caiteachas iomlán tuartha, taispeántar na deontais atá ceadaithe faoi láthair.